

Seat No. : _____

AF-117

April-2016

B.A., Sem.-VI

**CC-315 : Sanskrit
(EA : Nibandh Lekhan)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો વિચાર સમજાવો. 14

Explain the thought of કર્મ and પુનર્જન્મ in Indian Philosophy.

અથવા/OR

નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર નોંધ લખો :

Write a note on any **two** of the following :

(1) સાંખ્યદર્શનમાં મોક્ષ વિચાર

The thought of Liberation (મોક્ષ) in સાંખ્યદર્શન

(2) વેદાન્ત મતે મોક્ષ વિચાર

The thought of Liberation (મોક્ષ) according to વેદાન્ત મત

(3) ન્યાય-વૈશેષિક દર્શનમાં મોક્ષની વિભાવના

The concept of મોક્ષ in ન્યાય-વૈશેષિક દર્શન

2. ‘સંસ્કૃત સાહિત્યમાં હાસ્યરસ’ – વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. 14

Write a detailed note on હાસ્યરસ: in Sanskrit literature.

અથવા/OR

નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર નોંધ લખો :

Write a note on any **two** of the following :

(1) રઘુવંશમ્

(2) કિરાતાર્જુનીયમ્

(3) શિશુપાલવધમ્

(4) નૈષધીયચરિતમ્

AF-117

1

P.T.O.

3. 'संस्कृत ऐकांकी रूपको' पर सविस्तर नोंध लओ. 14
Write a detailed note on 'Sanskrit One Act Plays'.

अथवा/OR

संस्कृत नाट्यक्षेत्रे गुजरातनुं प्रदान जशावो.

Delineate the contribution of Gujarat in Sanskrit Drama.

4. वैदिक देवताओनुं स्वरूप अर्थो. 14
Discuss the form of Vedic Deities.

अथवा/OR

नीचेनामांथी गमे ते भे पर नोंध लओ :

Write a note on any **two** of the following :

- (1) वैदिक धर्ममां यज्ञनी विभावना

The concept of Sacrifice in Vedic Religion.

- (2) वैदिक समाजमां ऋत अने दाननी विभावना.

The concept of ऋत and दान in Vedic Society.

- (3) वैदिक धर्ममां परमतत्त्व विशेषो ज्वाल.

The concept of Ultimate Reality (परमतत्त्व) in Vedic Religion.

5. (A) कौंसमां आपेल योग्य विकल्प पसंद करी ढाली जग्या पूरो : 7

Fill in the blanks with appropriate word given in the bracket.

- (1) भस्मीभूतस्य देहस्य पुनरागमनं कुतः- इति _____ मन्यन्ते । (चार्वाकाः, नैयायिकाः, बौद्धाः)

- (2) जवनी देवयान-पितृयान गति _____ मां दर्शाववामां आवी छे.

(गीता, उपनिषद्, आरण्यको)

देवयान-पितृयान गती of a soul is shown in _____. (गीता, उपनिषद्, आरण्यकाः)

- (3) किरातार्जुनीयम् नुं आधारस्थान _____ छे. (रामायण, महाभारत, वेद)

_____ is the source of किरातार्जुनीयम् । (रामायण, महाभारत, वेदाः)

- (4) 'रघुवंशम्' मां _____ सर्ग छे. (18, 19, 22)

'रघुवंशम्' consists of _____ cantos. (18, 19, 22)

- (5) 'भगवदज्जुकीयम्' _____ प्रकारं अस्ति. (प्रहसनम्, भाणम्, व्यायोगम्)
 'भगवदज्जुकीयम्' is _____ type of One Act Play. (प्रहसनम्, भाणम्; व्यायोगम्)
- (6) 'मोहराज पराजय'ना रचयिता _____ છે. (યશપાલ, સોમેશ્વર, દેવચંદ્ર)
 'મોહરાજ પરાજય:' is written by _____. (યશ:પાલ, સોમેશ્વર, દેવચંદ્ર)
- (7) સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિવિષયક વિચારો _____ સૂક્તમાં દર્શાવાયા છે. (નાસદીય, રુદ્ર:, પર્જન્ય:)
 Thoughts of creation of the Universe are depicted in _____ hymn.
 (નાસદીય, રુદ્ર:, પર્જન્ય:)

(B) નીચેના જોડકાં જોડો :

7

Match the following :

A	B
(1) ત્રિવિક્રમ:	(a) વિદ્વદૌષધમ્
(2) વૃત્રહન્તા	(b) સુભટ
(3) ભારવે:	(c) વિષ્ણુ:
(4) નૈષધીયચરિતમ્	(d) ઇન્દ્ર:
(5) કર્ણસુન્દરી નાટિકા	(e) અર્થગૌરવમ્
(6) દૂતાઙ્ગદ:	(f) હાસ્યરસ:
(7) પ્રહસનમ્	(g) બિલ્હણ

Seat No. : _____

AF-117
April-2016
B.A., Sem.-VI
CC-315 : Sanskrit
(Optional)
(EB : Grammar)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ સૂચવે છે.

Figure to the right indicate full marks.

(2) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

Write the same question number in the answer-book as mentioned in the question paper.

1. (A) સન્ધિ એટલે શું ? તે જણાવી સન્ધિના પ્રકારો સોદાહરણ ચર્ચો. **8**

Explain સન્ધિ and discuss the types of સન્ધિ with examples.

અથવા/OR

પ્રકૃતિભાવ એટલે શું ? સમજાવો.

What is પ્રકૃતિભાવ: ? Explain it.

(B) (1) સન્ધિ કરો : (ગમે તે ત્રણ) **3**

Form the 'સન્ધિ' : (any **three**)

સત્ + જન, ચન્દ્ર: + ઉદય, કુર્વન્ + એવ, ઉદ્ + લેખ:, પૌ + અક:, ગુરુ + ઉપદેશ

(2) સન્ધિ છોડો : (ગમે તે ત્રણ) **3**

Dissolve the 'સન્ધિ' : (any **three**)

મુરારિ, સપ્તર્ષિ, મહૌષધિ:, બિમ્બોષ્ઠ:, વાગીશ, શિવોડહમ્, તન્મયમ્

2. (A) नीचे आपेला शब्दोना रूपो आपो :

Give grammatical forms of the following words :

- (1) यतुर्था अेकवचन (गभे ते त्रण) 3
Dative Singular (any **three**)
अस्मद्, माला, भगवत्, वारि, भानु, देव
- (2) द्वितीया बहुवचन (गभे ते त्रण) 3
Accusative Plural (any **three**)
किम् (पु.) चन्द्रमस्, मित्रम्, युष्मद्, पार्वती, जगत्

(B) सूचना प्रमाणे करो : (कोईपण आठ) 8

Do as directed : (any **eight**)

- (1) छात्राः अभ्यासप्रियाः अस्ति । (वाक्य सुधारो / Correct the sentence)
- (2) पिता _____ सह नगरं गच्छति । (पुत्रनु योग्य रूप भूकी जाली जग्या पूरो. / Fill in the blank by appropriate form of 'पुत्र')
- (3) _____ जनाः भीताः भवन्ति ।
(व्याघ्रात्, व्याघ्रम्, व्याघ्रः – योग्य रूप भूकी जाली जग्या पूरो / Fill in the blank by appropriate form)
- (4) हरिं भक्तिः रोचते । (वाक्य सुधारो / Correct the sentence)
- (5) 'तुं सत्यं बोध, धर्मनुं आचरणं कर'
(संस्कृतभां अनुवाद करो / Translate in Sanskrit)
- (6) भक्तः मन्दिरं गच्छामि (वाक्य सुधारो / Correct the sentence)
- (7) शैलाधिराज तनया न ययौ न _____ (तस्थौ, जगाम, बभूव) (योग्य रूप भूकी जाली जग्या पूरो / Fill in the blank by appropriate form)
- (8) अस्मात् कामहात् विरम (आमम् प्रयोजे / Use आमम्)
- (9) हे कुसुमाकर ! त्वं कामदेवस्य सहायः _____ । (√भू आज्ञार्थ / Imperative)
- (10) चिरं पर्वताः _____, नद्यः च प्रवहन्ति ।
(अतिष्ठत्, तिष्ठ, तिष्ठन्ति योग्य रूप भूको / Fill in the blank by appropriate form)

3. (A) नीचे आपेला धातुओनां रूपो आपो :

Give grammatical forms of the following roots :

(1) वर्तमानकाण तृतीय पुरुष बहुवचन (गमे ते ऋण)

3

Present tense 3rd person plural (any **three**)

(a) √दिव् (b) √दृश् (c) चूर् (d) √तुद्

(e) √इष् (f) √जि

(2) आज्ञार्थ द्वितीय पुरुष अेकवचन (गमे ते ऋण)

3

Imperative 2nd person singular. (any **three**)

√गम् (गच्छ), √कुप्, √नृत्, √क्य्, √भू, √यज्

(B) नीचेना वाक्यो सूचना भुजब इरी लभो : (कोईपण आठ)

8

Rewrite the following sentence as directed : (any **eight**)

(1) अर्जुनः कृष्णं धर्मं पृच्छति ।

(कर्मणि प्रयोग करो. / Change into Passive Voice)

(2) गोपालेन अजा ग्रामं नीता ।

(कर्तरि प्रयोग करो. / Change into Active Voice)

(3) हरः कैलासे वसति

(भावे प्रयोग करो. / Change into Impersonal Passive)

(4) वानरः शिरस्त्रं _____ वृक्षं अरोहति ।

(√नी संबंधक भूतकृदंत / Past participial)

(5) अर्जुनं _____ श्री कृष्णः प्रसन्नः अभवत् ।

(√दृश् सम्बन्धक भूतकृदंत / Past participial)

(6) परदेशं _____ गायकः यत्नं अकरोत् ।

(√गम् हेत्वर्थ कृदन्त / Infinitive participial)

(7) नामधातु बनावो. (कोईपक्ष भे)

Make Denominative form (any **two**)

(1) कृष्ण

(2) सिंह

(3) कवि

(8) मम पिता गुरुः इव आचरति ।

(नामधातु वापरो / Use denominative form)

(9) भृत्यः अग्रामं ग्रामं करोति ।

(च्चि रूप प्रयोजो / Change च्चि form)

(10) सोमः सोमनाथं पश्यति (प्रेरक प्रयोग करो / Change into causal)

4. (A) व्याकरणशास्त्रमां पाणिनीयशिक्षानुं स्थान यथो.

8

Discuss the status of 'पाणिनीयशिक्षा' in Sanskrit grammar.

अथवा/OR

द्वरेक स्वर अने व्यंजनना उच्यारण स्थान विशे नोध लपो.

Write a note on status of pronunciation of 'स्वर' and 'व्यञ्जन'.

(B) टूंकनोध लपो : (कोईपक्ष अेक)

6

Write a short note : (any **one**)

(1) ह्रस्व-दीर्घ प्लुत

(2) स्वर एवं व्यञ्जन स्वरूप

5. (A) नीयेना वाक्यो सुधारीने इरी लपो :

8

Correct and rewrite the following sentences :

(1) खगाः वृक्षं तिष्ठन्ति ।

(2) रपाने ऋते न मोक्षः ।

(3) रामः वनम् अप्रविशत् ।

- (4) जनाः शिवाय नमस्करोति ।
 (5) रामः मन्त्राः जानाति ।
 (6) पाण्डवाः मात्रे स्निह्यन्ति ।
 (7) मार्गस्य उभयतः वृक्षाः सन्ति ।
 (8) अलम् कोलाहलम्

(B) જોડકાં જોડો :

6

Match the following columns :

A	B
(1) जानामि	(a) प्रचुरतर
(2) अधिकवाद्दर्शक रूप	(b) तृतीया
(3) विस्मृत्य	(c) नभः
(4) सह योगे	(d) सम्बन्धक भूतकृदन्त
(5) श्रेष्ठतादर्शक रूप	(e) प्र.पु. अ.व.
(6) श्री गणेशाय	(f) प्रियतम

AF-117

April-2016

B.A., Sem.-VI

**CC-315 : Sanskrit
(EC : Computer Kala)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : 8
- (1) M.S. Wordના પેઈજમાં ટેબલ ઉમેરવા માટેના પગલાં લખો.
(2) પેઈજને લાલ રંગની બોર્ડર આપવા તમે શું કરશો ?
(3) ફોન્ટ સાઈઝ બદલવા શું કરશો ?
(4) સમગ્ર ડોક્યુમેન્ટમાં ચમત્કારને સ્થાને બલાત્કાર શબ્દને એક સાથે બદલવા શા પગલાં લેશો ?
- (B) નીચેના કાર્યો કરવા માટેની શોર્ટકટ કી જણાવો : (ગમે તે છ) 6
- (1) Save
(2) Select All
(3) Copy
(4) Paste
(5) Cut
(6) Undo
(7) New Document
(8) Under Line
(9) Print
2. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : 8
- (1) પ્રેઝન્ટેશનનો ઉપયોગ કરવાના ફાયદા લખો.
(2) પ્રેઝન્ટેશનમાં એનિમેશનની ઉપયોગિતા જણાવો.
(3) સ્લાઈડમાં તમે ગ્રાફની રચના શી રીતે કરશો ?
(4) Slide Transition વિષે માહિતી આપો.

- (B) ખાલી જગ્યા પૂરો : (ગમે તે ચાર) 4
- (1) _____ વ્યૂમાં સ્લાઈડની રચના તથા તેમાં સુધારા-વધારા થઈ શકે છે.
 - (2) બધી સ્લાઈડના મીનીએચર્સ (અત્યન્ત નાના-નાના કદમાં સ્લાઈડ) _____ વ્યૂમાં પ્રદર્શિત થાય છે.
 - (3) સ્લાઈડ શો શરૂ કરવા _____ કી વપરાય છે.
 - (4) સ્લાઈડ શો બંધ કરવા _____ કી વપરાય છે.
 - (5) પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશનને _____ એક્સ્ટેન્શન હોય છે. (.pmt, .ppt, .ppc)
 - (6) સામાન્ય રીતે (Default) સ્લાઈડને બદલવાનો (ટ્રાન્ઝિશનનો) સમયાન્તર _____ છે.
- (C) ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) 2
- (1) સ્લાઈડની સાથે નોંધ પણ લખવા માટેનો વ્યૂ કયો છે ?
 - (2) અમુક ચોક્કસ સમયે આપમેળે સ્લાઈડ બદલાઈ જાય, તે માટે કયો વિકલ્પ પસંદ કરવામાં આવે છે ?
 - (3) સ્લાઈડના હેડર કે ફૂટરમાં કઈ-કઈ વિગતો દર્શાવી શકાય છે ?
3. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : 10
- (1) ઈમેઈલ એટલે શું ? ફોટોગ્રાફને ઈમેઈલમાં એટેચ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.
 - (2) ઈન્ટરનેટના ઉપયોગથી કયા-કયા કાર્યો થઈ શકે છે ?
 - (3) અપલોડ અને ડાઉનલોડ એટલે શું ? અપલોડ ડાઉનલોડ કરવાની પદ્ધતિ જણાવો.
 - (4) સંસ્કૃત ભાષા કે સંસ્કૃત ગ્રન્થોનો પ્રસાર કરતી પાંચ અગ્રગણ્ય વેબસાઈટની માહિતી આપો.
- (B) જોડકાં જોડો : 4
(1) વેબસાઈટનું પ્રથમ પેઈજ	(a) www
(2) વેબસાઈટનું સરનામું	(b) હોમ પેઈજ
(3) પહેલા જાયેલ વેબસાઈટની શોધ	(c) કમ્પોઝ
(4) ઈમેલ લખવાની પ્રક્રિયા	(d) History

4. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : 8
- (1) વર્કશીટમાં નવી રો (Row) કઈ રીતે ઉમેરશો ?
 - (2) પસંદ કરેલ સેલ-રેન્જમાં તમે ફોન્ટ સ્ટાઈલ કે ફોન્ટ કલર કેવી રીતે બદલશો ?
 - (3) આડી હરોળની ઊંચાઈ બદલવા માટેના પગલાં લખો.
 - (4) શબ્દોને અકારાદિ ક્રમે ગોઠવવા તમે શું પગલાં લેશો ?
- (B) ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે છ)
- (1) એક્ટીવ સેલ શું છે ?
 - (2) કઈ કી ઈન્સર્સન પોઈન્ટરને ડેટાના અંતમાં લાવે છે ?
 - (3) એક કરતાં વધારે વર્કશીટના સમૂહને શું કહે છે ?
 - (4) કોઈ એક રો અને કોલમ છેદે એ જગ્યાને શું કહે છે ?
 - (5) વર્કશીટમાં ઉભી હરોળને શું કહે છે ?
 - (6) એક જ વર્કશીટની એકથી વધારે પ્રિન્ટ આપવા કયા ઓપ્શનનો ઉપયોગ થાય છે ?
 - (7) વર્કશીટમાં આડી હરોળને શું કહે છે ?
 - (8) બે સેલને ભેગા કરવાની ક્રિયાને શું કહે છે ?
5. કૌંસમાં આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો : 14
- (1) Cut, copy, paste વગેરે કમાન્ડ MS-Wordના કયા મેનૂમાં હોય છે ?
(a) File (b) Edit (c) Insert
 - (2) MS-Wordના પેઈજમાં કયા મેનૂની મદદથી ટેબલ ઉમેરી શકાય છે ?
(a) Insert (b) Table (c) Edit (d) View
 - (3) વર્ડ દસ્તાવેજમાં ડ્રોઈંગ ટૂલબાર ઉમેરવા કયા મેનૂનો ઉપયોગ કરશો ?
(a) Edit (b) View (c) Format (d) Insert
 - (4) ctrl કી સાથે કઈ કી દબાવતાં કર્સર ઝડપથી દસ્તાવેજના શરૂઆતના ભાગે પહોંચી જાય છે ?
(a) ↑ (b) → (c) Home (d) ↓
 - (5) કોઈપણ ફાઈલ ખોલવા માટે કયો કમાન્ડ વપરાય છે ?
(a) HELP (b) EDIT (c) VIEW (d) OPEN

- (6) ફાઈલ કે ફોલ્ડરનું નામ બદલવા કયો કમાન્ડ વપરાય છે ?
 (a) ટેક્સ્ટ બોક્સ (b) રીનેઈમ (c) ટાઈટલ (d) લિસ્ટ
- (7) પાવર પોઈન્ટમાં સ્લાઈડની આપમેળે થતી ફેરબદલીને શું કહે છે ?
 (a) સ્લાઈડ સ્વેપીંગ (b) સ્લાઈડ ટ્રાન્ઝીશન
 (c) સ્લાઈડ શૉ (d) આપેલ તમામ
- (8) સ્લાઈડમાં આપણી પસંદગીના આકારનું (શેઈપનું) ચિત્ર નિર્માણ કરવા શેનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (a) Inset / picture (b) drawing toolbar
 (c) Inset / object (d) None
- (9) ઈમેઈલ એડ્રેસમાં કયા ચિહ્નનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (a) @ (b) & (c) # (d) %
- (10) વેબ-પેઈજ પર રહેલ માહિતીને પ્રિન્ટ કરવા કયા બટનનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (a) ફાઈલ (b) ઓપન (c) પ્રિન્ટ (d) કૉપી
- (11) વર્કશીટમાં કેટલી ઊભી હરોળ હોય છે ?
 (a) 65536 (b) 256 (c) 652 (d) 56536
- (12) વર્કશીટમાં ડેટા સંગ્રહવા માટે ઉપયોગમાં આવતા નાનામાં નાના એકમને શું કહે છે ?
 (a) બોક્સ (b) સેલ (c) એડ્રેસ (d) ટેબલ
- (13) એક્સલ શીટનું ફાઈલ એક્સ્ટેન્શન શું હોય છે ?
 (a) .xle (b) .exl (c) .xls (d) .xel
- (14) સંબંધિત સેલને સક્રિય કરવા કઈ કી વપરાય છે ?
 (a) F1 (b) F2 (c) F5 (d) Esc